

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIV. Regi Balthasari temulento Daniel ignotus est: Temulentiaë mala
explicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPVT XIV.

Regi Balthasari temulento Daniel ignotus est. Temulentiae mala exponuntur.

Quidquid
tor alii con-
tradant.
Hic sacra
pagina ni-
mis est di-
lucida.
Baruch c. 1.
v. 11. & 12.

Finita Nabuchodonosoris historia, transimus ad regem Balthasarem. Sed prima hic quaestio sit, Rex Balthasar filius an nepos fuerit Nabuchodonosoris? Nos cum sacris paginis fuisse filium asserimus. Ita Daniel capite quinto vaticinii sui, septies eum appellat filium. Testatur idem Baruch multo clarissime. Cohortantis populi verba sunt: *Orate pro vita Nabuchodonosor regis Babylonis, & pro vita Balthasar filii eius, ut sint dies eorum sicut dies calis super terram, ut vivamus sub umbrâ Nabuchodonosor regis Babylonis, & sub umbrâ Balthasar filii eius.* Varium istius regis nomen. Nabo, Merodach, Evilmerodach ab Iosepho, Isaia & Hieremiâ, Labonidus, à Beroso, Herodoto vocatur. Hæc in antecessum scienda. Quod verò Deus Nabuchodonosorem parentem lenius atque mitius puniverit, quam filium subito peremptum, causarum non ultima hæc est: *Præcepit rex Balthasar temulentus ut afferrentur vasa aurea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater eius de templo, quod fuit in Hierusalem.* Hoc Nabuchodonosor licet impius nunquam est ausus. Sed custodiit ea in templo Dei sui. At verò Balthasar jam mero æstuans profertur iussit tot annis recondita in probrum & contumeliam veri Dei, perinde si dixisset: *Quam infirmus est Hebræorum Deus, qui nec domum suam, nec domus suæ vasa potuit tueri.* Hæc temulenti regis fuit impietas, quam illi facile persuasit temulentia, de qua hic paullo uberius quantum huc spectat, differendum.

Dan. cap. 5
vers. 2.
Præceptum
de afferen-
dis vasis
aureis fuit
causa puni-
tionis
repentinæ
in Baltha-
sare rege.
Nam de E-
brietate dis-
serimus in
Tobia, par-
te 2. c. 6.

S. I.

VT subjiciatur oculis quid mali, quæcumque noxæ inferat Temulentia & Ebrietas non opus veterioribus exemplis Noëmi, Lothi, Amnonis, Holofernis, Simonis Machabæi, regis Syriæ Benadadi, qui grandem exercitum, & unâ secum alios triginta reges perdidit, à paucis victus & fugatus. Alexander Macedo tot amicorum ebrius, quot hostium occidit sobrius. Hæc omnibus nota. Hic in oculis rex Balthasar est, qui jam temulentus id facinoris ausus, quod parens Nabuchodonosor sibi nunquam voluit licere. Tanta est temulentia atque ebrietatis noxa.

Ebrietatis
mala ac
noxæ:
1. Ebrietas
homines
transformat
in bestias.
Hoc & alia
peccata fa-
ciunt; dicitur
hic c. 12. sed
singulariter
ebrietas.
Isaia c. 28.
vers. 7.

I. Ebrietas homines transformat in bestias, quia rationis usum intercept, & ipsam veluti suffocat rationem. Aqua marina multas haurit naves, latex vitibus multas hominum centurias quotidie submergit. Quos deplorans Isaïas: *Hi quoque, ait, præ vino nescierunt, & præ ebrietate erraverunt; absorpti sunt à vino.* Quisquis forbillare cyathos & potitare incipit, non facile cessabit amplius. Morbus est, qui ubi leviter invaluerit, fit fonticus & pæne incurabilis, nullis expugnandus remediis. Merguntur, absorbentur, pereunt tales bibuli forbillando. Idcirco monens Salomon: *Ne intuearis vinum, inquit, quando flavescit, cum splenduerit in vitro color eius, ingreditur blandè, sed in novissimo mordebit ut coluber.* Delinit quidem fauces vinum, sed uti venenum corpus totum permeat, & vitæ aufert, ita ebrietas sensus torpore vincit, ratione opit, animum interficit. Addit Salomon: *Et eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clavo.* In mari vel cum minantur scopuli, aut vada periculum intentant, aut piraticæ naves imminet, navarchi est solertissime attendere quò navem agat, ne scopulis eam illidat, ne in vada, vel syrtis ducat, ne piratarum deprædationi obijciat. Quod si navarchus dormiat, erepro clavo seipsum secumque omnes extremis periculis exponit; nil certius naufragio. Ita homo ebrius excusso velut clavo, rationis usu incondite movetur,

Prov. c. 23.
vers. 31.

Isa. u. 34.

A delira loquitur, agit perversa; certum ac multiplex malum.

Erudite prisci pingebant navim hedetâ coronatam, navis medio sedentem Bacchum inter potatores, aulæ, dos, fidicines, turbam hominum lætissimam, cum tamen nec malum habeant nec velum, nulli eis remiges, nulli remi, gubernator nullus, in prorâ tigris, panthera in puppi excubent. Qualis hæc navigatio, quàm vicina exitio? Ita ebrii inter clamorum, lasciviarum, jurgiorum, pugnarum tempestates certo se naufragio committunt, non sine jaçturâ pecuniæ, valetudinis, virtutis. Ita Babylone rex Balthasar regium convivium temulentus agit, dum arctâ obsidione urbs premitur, dum ad portas tigris & panthera Cyrus & Darius insudantur. Ita homo ebrius lætatur & plaudit, nec curat quam obæratu sit pistori, quam lanioni, quantum sartori & futuri, multò minus cogitat, quàm multum Deo debeat quibus sceleribus obstrictus hæreat; panthera & tigris mors & diabolus ad latus, sopitus gubernator dormit, naufragium certum.

II. Ebrietas, sopitâ jam ratione, vitia omnia in lucem protrahit. Nec enim vitiosæ solùm cogitationes ac cupiditates ebrium huc illuc impellant, sed verba, gestus, facta pessimæ notæ se produnt, sensus omnes evagantur licentissime, quiddam libet, lætere credunt, nihil ordine sit, nihil ad legem veræ honestatis. Hinc illud comminantis Isaïæ: *Va qui confurgitis manè ad ebrietatem sectandam, ut assuetis vino.* Matutinæ potatorum consultationes, in precum vicem, sunt istæ: *Quis hodie dabit symposium? Ubi Potinæ sacrificabimus hodie? quæ domus, quæ mensa instruet convivium? ubi vinum generosius? ubi lautior quadra? ubi unctior patina? ubi symposiastæ lætiores? quomodo diem hodiernum poculis sepeliemus? Hæc quotidianæ illorum deliberationes, hæc pia sunt desideria. Confurgunt manè ad sectandam ebrietatem. Huic uni rei student, hæc illorum principes curæ sunt, æstare vino. Hinc illa tam seria cohortatio Paulina: *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria.* Ubi ebrietas & crapula ibi libido & luxuria, res certa. Hieronymus res gestas nobilissimæ Romanæ viduæ percontans: *Cum Paula, inquit, lustrando terram sanctam pervenisset in Segor, ubi Lotb cum utraq;e filiâ moratus, illa ad virginis conivites, conversa humentibus oculis: O bone, agebat, cavete immoderatum vinum, ne vos decipiat, quod probos etiam & sanctos pertrahit ad luxuriam.* Vinum, ut Ambrosius loquitur, libidinis fomentum. Quid igitur est homo ebrius? Hieronymi sensus: *Nec vivus homo, nec mortuus dicendus.* Quid ergo ebrietas est? Commune generis nostri opprobrium. Tam succinctè quàm verè dixit Chrysostomus: *Vbi ebrietas, ibi diabolus.* Quod confirmans Olesas vates: *Fornicatio, inquit, & vinum, & ebrietas auferunt cor.* Vinum, ait, & ebrietas: ut occurrat hæc forsitan objectioni: *Ego tam largiter non obbibo, ut quid agam nesciam.* Sed hoc ipsum, ò bone vitiosum est, plus paullo adbibisse, madidum, vino semigravem, ebriosum esse. Rex Balthasar, quid diceret, quidve ageret, scivit, alioquin tam distinctè non imperasset, ut afferrentur vasa aurea & argentea. Et ne quid fieret erroris, addidit: *quæ asportavit pater meus de templo, quod fuit in Hierusalem.* Rex ite sibi presentissimus fuit. Ita illi tales potulenti estuante vino, sed hoc ipsum est periculosissimum, & planè trahitur ad omnigena vitia. Qui crapulâ plenus, verè temulentus, vino depositus veluti truncus & stipes jacet, nullas coquit seditiones, nil grave molitur, sepultus est vino: qui verò semimadidus vino æstuat, periculosissimè, quia plerumque perniciosissime loquitur & agit. Idcirco dixit Olesas: *Vinum & ebrietas auferunt cor.* Non ebrietas tantùm, sed & vinum æquo largiùs potatum. Filii Job ad optimos mores formati, dum agerent cum a sororibus convivia, sciebant utique quid agerent, sed inter convivandum ruinâ domus obtriti sunt.*

III. Ebrie-

§. II.

Ebricitas tam perulgarum est vitium, ut aut omnino nullum, aut non tam grande censetur peccatum, atque Theologorum scholæ asserunt. Hanc vulgarem infantiam deplorans Augustinus: Cum, inquit, ebrietatis malum sit grave vitium, & Deo odibile, ita per universum mundum in consuetudinem missum est. ut ab illis qui Dei præcepta cognoscere nolunt, jam nec pueretur, nec credatur esse peccatum; in tantum ut in convivio suis irideant eos, qui minus bibere possunt, & per inimicam amicitiam adjuvare homines non erubescunt, ut potum amplius accipiant quam oportet. Qui enim alterum cogit, ut se plus quam opus est bibendo inebriet, minus malum ei erat, si carnem ejus gladio vulneraret, quam animam ejus per ebrietatem necaret. Addit: Videre, quod de ebrietate nascitur, igni preparatur. Tales enim sunt, sicut jam dixi, omnes ebriosi, quorum prandia ducuntur usque ad noctem, quorum cenæ lucifer videt; qui stare non possunt, etiam cum videntur esse jejuni, quorum sensus tardi, graves, obtusi, & quodammodo jam sepulti. Denique in ipsa frequenter ebrietate nec seipos, nec alios recognoscunt, nec ambulare valent, nec stare, dicere aliquid vel audire, quod ad rationem pertineat, omnino non possunt. Frequenter etiam usque ad vomitum ingurgitare se non erubescunt, & ad mensuras sine mensuris bibere. Addit: O infelicitas generis humani, quam multi inveniuntur, qui ebriosos & luxuriosos amplius, quam oportet cogunt bibere, & ante oculos pauperibus petentibus, vel unum calicem dissimulant dare; nec attendunt, quia illud, quod luxuriosis videntur ingerere, Christum in pauperibus deberet accipere, qui dixit: Quod fecistis uni ex fratribus minimis meis, mihi fecistis. Sed qui tales sunt, quando alios in nimio potu sepeliunt, pauperi elemosinam petenti dicunt: Vade, vade in ante, & dabit tibi Deus, & utique dum ambulaverit honor, ei daturus est. Quid ad eum quod dicit: Vade in ante, & dabit tibi Deus: nisi, Vade ad illum hominem, qui habet Deum, quia daturus est Deus? At si ore suo ipse confitetur apud se Deum non esse, quo inspirante possit erogare pauperibus.

Et quandoquidem beati Augustini viridaria sumus ingressi, procllamus aliquantulum pedem, & subjiciamus, quæ idem disertissimus Præsul in ebrios perorans: illud verò quale est, inquit, quod ipsi infelices ebriosi, quando se nimio vino ingurgitant, ridet, & vituperant eos, qui rationabiliter hoc tantum quod sufficit bibere volunt, dicentes eis: Erubescite & verecundia sit vobis, quare non potestis bibere quantum nos? Dicunt enim eos non esse viros. Et videte miseriam ebriosorum. Se dicunt esse viros, qui in ebrietatis cloaca jacent, & illos non dicunt esse viros, qui honestè & sobriè stant. Tacent prostrati, & viri sunt: stant erecti & viri non sunt? Victor ebrietatis vituperatur, & victus ebrietate laudatur. Iridentur sobrius, qui se & alios potest regere: & non irridetur, imò non plangitur ebriosus, qui nec se, nec alios potest agnoscere. Qui ergo credit ebrietatem esse parvum peccatum, si se non emendaverit, & pro ipsa ebrietate penitentiam non egerit, cum adulteris & homicidis æterna sine remedio illum pena cruciabit. Et ideo rogo, & per tremendum judicii diem vos adjuro, ut quantum potestis ebrietatis malum fugiatis.

§. III.

Hæc Augustini dicta rex Balthasar, tanquam decem millia testium, confirmat. En, obsecro, quantum huic Babylonio regi noceret temulentia. In digitos mitramus nocumenta. I. Rex Balthasar jam Orbi universo gurges, abdomen, heluo, potator & bibax proclamatur, Rex temulentus. Nam eo ipso tempore, quo ipsi adversus hostem vigilandum, audiendi militiæ duces, excubiæ inspiciendæ, obfidio urbis fuisset mitiganda, ille se vino mersit. II. Præcepit ut afferrentur vasa argentea, & aurea, quæ annis triginta honestè lauerant, non sine veneratione asservata, nunc demum

A protrahuntur inhonoranda ebrietatis usi; ut jam madidus rex, & ipsius pellices, convivæque ceteri non ea venerarentur, aut cælaturas & artificium mirarentur, sed ut sitim ex eis accenderent potiùs, quam restinguerent jam ante ebrii. Hæc vasa per annis in templo regio servabantur, nunc ancillari coguntur temulentia.

III. Biberunt imeis rex, & optimates ejus, uxores, & concubinae ejus. Biberunt in eis. Nam grandia & admodum capacia fuerunt, ita ut complures simul os immergere, & velut boves aut vaccae aliquot, simul ex uno alveo, haurire possent. **IV.** Bibebant vinum, ait historicus sacer. Sed quid hoc insitanti aut novi? quis enim eos bibisse aquam credat frenandæ temulentia? Vinum ergo bibebant, sed vinum regium, & quod in cella lauit nobilissimum, opimianum, centum annorum, hoc ad vasa illa temeranda infusum, nec bibebant tantum, sed etiam laudabant Deos suos aureos, & argenteos, æreos, ferreos, ligneosque, & lapideos. Hanc convivium insolentiam modimperatoris regis provocavit temulentia. **V.** Cum Balthasar rex vidisset mapum scribentis ad parietem, exclamavit foriter, velut insanus, ut omnes scirent quàm largiter eâ nocte obbibisset. Mox ariolorum, Chaldæorum, magorum, aruspicum, incantatorum, veneficorum turbam adduci jussit, cum tamen ea res inter paucos multò rectius potuisset transigi. Sed consilii expertus est ebrietas. **VI.** Rex temulentus haud novit Danielem. Hinc illa interrogatio absurda: Tu es Daniel de filiis captivitatis Iudæ, quem adduxit pater meus rex de Iudæa? Tot annis tamque fidelibus obsequiis Nabuchodonosori parenti servierat Daniel, principibus universis præfectus, & jam à temulento filio velut ignotus homo in extremâ necessitate accersitur, sed nec eum accersiri jussisset, nisi regina mater monuisset. Expertus consilii ebrietas. **VII.** Eâdem nocte urbs Babyloæ capta, rex ipse Balthasar occisus, ut vinum misceretur sanguine. Has Tigris & Panthera ebrioso regi struebant infidias. En ebrietatis optimos fructus.

C Est qui dicat: Parum ista ad nos, quibus ebrietas nihil negotii facessit. Agamus ergo singularissimas Deo gratias ob gratiam adeo singularem. Illustrissimi est encomii apud omnes tam bene audire: Vir iste, hic dominus, hic princeps non potat, non ludit, non amat. Beatus vir, qui inventus est sine omni macula tali; quod si harum vel unica eum inficiat, ohe jam fœdam labem dignitati suæ aspersit. Est de quo verè dixeris: Non ludit, sed bibulus est & potat. Jam grandem sibi maculam inulsiit. Est alius de quo affirmes: Non potat, non heluatur, sed ludit. Et iste jam maculosus, jam contaminatus est. Est alius, qui nec potat, nec lutor, sed procus & amator; hem maculosissimus est, & alto immerisus cæno hæret. Uti avicula libertatem perdidit, si vel uno capta sit unguiculo: ita quicumque vitio ejuscemodi vel unico est adstrictus jam contaminatus volutatur in sordibus. Si omnis hujusmodi macula purus, integerque vitæ sit, maximas Deo gratias agat, gravissimam, eamque triplicem potandi, ludendi, amandi luem evasit.

D Neque verò morbos illos fonticos in seipso quivis, sed & in aliis, quantum quidem potest, caveat, monendo, prohibendo, comminando, objurgando, puniendo, quibuscumque demum licuerit modis. Herus famulos sapicule temulentos non ferat; aut vitium illi emendent, aut renuntient officium. Ita boni patrisfamilias est inter domesticos ebriosum neminem tolerare. Multa simul vitia cavet, qui unam cavet ebrietatem vitiorum præne omnium fecundam matrem.

Fixum manet Chrysostomi scitum: Vbi ebrietatis, ibi diaboli. Ebriosi regnum Dei non possidebunt.

Tertium.

Quartum.

Quintum.

Sextum.

Septimum.

Ebrietatis omnibus est prohibenda.

1. Cor. cap. 6. vers. 10.

